

Lugemise ja kirjutamise koostoimele põhinev keeleõpe kutsehariduses

VG-SPS-RP-15-36-013584

Intellektuaalne väljund: 06 Seminarid õpetajatele

*Lugemis- ja kirjutamistegevuste planeerimine
stsenaariumil põhinevas õppes kutsehariduses*

Project consortium

Asociatia LSDGC Romania
Cluj-Napoca, Romania
<https://www.alsdgc.ro>
✉ office@alsdgc.ro

Berufsbildende Schule
Wirtschaft 1
Ludwigshafen, Germany
<https://www.bbsw1-lu.de/>
✉ christina.scheins-schacherer@bbsw1-lu.de

Centrum Kształcenia
Ustawicznego w Sopocie
Sopot, Poland
<https://www.ckusopot.pl/>
✉ cku-projekty@wp.pl

Colegiul Tehnic Energetic
Cluj-Napoca, Romania
<http://www.energetic-cluj.ro/>
✉ energeticcj@yahoo.com

Foundation for lifelong learning
development
Tallinn, Estonia
<https://www.innove.ee/en/>
✉ kadri.peterson@innove.ee

Pädagogisches Landesinstitut
Rheinland-Pfalz
Speyer, Germany
<https://berufsbildendeschule.bildung-rp.de/>
✉ stefan.sigges@pl.rlp.de

Regionalne Centrum Rozwoju
Edukacji
Opole, Poland
<https://rcrce.opolskie.pl/>
✉ bniespor@rcrce.opolskie.pl

Tallinna Lasnamäe
Mehaanikakool
Tallinn, Estonia
<http://www.tlmk.ee/>
✉ kool@tlmk.ee

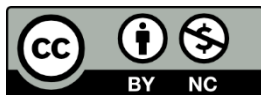
Zürcher Hochschule für angewandte
Wissenschaften
Winterthur, Switzerland
<https://www.zhaw.ch/en/university/>
✉ hoef@zhaw.ch

Editing team:

Kovacs Maria, ALSDGC, Romania
Kurszewska Sylwia, CKU Sopot, Poland
Krzyślak Barbara, CKU Sopot, Poland
Niespor Bronisława, RCRE, Opole, Poland
Vacaretu Ariana-Stanca, ALSDGC, Romania
2018

Report on koostatud osana projektist ERASMUS+ *project Integrated reading and writing support in specialised teaching for vocational training*, KA 2 innovaatiliste lähenemisviiside edendamiseks ja parimate praktikate vahetamiseks. Strateegilise partnerluse valdkond koolihariduses. Projekti number VG-SPS-RP-15-36-013584. Aruanne põhineb projektis kasutataval metoodikal.

Raport on koostatud inglise, saksa, rumeenia, poola ja eesti keeles.

This work is licenced under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International Licence](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

Seda projekti rahastati Euroopa Komisjoni toetusel. Käesoleva väljaande sisu vastutus kajastab ainult autori vaateid. Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe edasise kasutamise eest.

Projekti väljundid

Ülevaade kõigist väljunditest, mis loodi projekti “Lugemise ja kirjutamise koostoimele põhinev keeleõpe kutsehariduses” käigus. Käesolev väljud on näidatud tumedate, siniste tähtedega, ülejäänud väljundid on hallide tähtedega:

Väljund 1: Ülevaade lugemise ja kirjutamise koosõppe metoodikast (ei sisaldunud projektis)

Väljund 2: Raamistik “Lugemise ja kirjutamise koostoimel põhinev keeleõpe kutsehariduses”

Väljund 3: Vajaduste analüüs ja hindamine

Väljund 4: Juhend – Lugemis- ja kirjutamistegevuste planeerimine stsenaariumidel põhinevas keeleõppes kutsehariduses

Väljund 5: Stsenaariumidel põhinevad õppematerjalid

Väljund 6: Töötuba õpetajatele: “Lugemise ja kirjutamise koostoimel põhinev keeleõpe kutsehariduses”

Väljund 7: Käsiraamat: “Lugemise ja kirjutamise koostoimel põhinev keeleõpe kutsehariduses”

Content

1. Sissejuhatus	5
1.1. Töötoad õpetajatele ja muud kutsehariduses kasutatava integreeritud lugemise ja kirjutamise tugisüsteemi projekti tulemused	Tõrge! Järjehoidjat pole määratletud.
1.2. Avalikustamise eesmärgid	6
2. Õpetajatele mõeldud kutsehariduses kasutatava integreeritud lugemise ja kirjutamise tugisüsteemi töötubade raamõppekava ja metoodika	6
2.1. Millest selles peatükis räägitakse?	7
2.2. Sihtgrupp	7
2.3. Töötubade eesmärgid ja struktuur.....	7
2.4. Kavandatavad õpitulemused	8
2.5. Metoosika.....	9
2.6. Materjalid ja ressursid	Tõrge! Järjehoidjat pole määratletud.
2.7. Töötubade planeerimine	11
2.8. Hindamine	Tõrge! Järjehoidjat pole määratletud.
3. Organiseerimine ja dokumenteerimine	12
3.1. Turundus.....	12
3.2. Dokumenteerimine	12
3.3. Tagasiside osalejatelt	13
3.4. Sertifikaadid.....	13
4. Lisad	14
Seminari struktuur – näide	14
Osalejate nimekirja leht	15
Tunnistuste register.....	16
Tunnistuse vorm	17
Tagasiside küsimustiku vorm.....	18
Poster seminaride reklaamimiseks.....	20

1. Sissejuhatus

1.1. Töötoad õpetajatele ja muud kutsehariduses kasutatava integreeritud lugemise ja kirjutamise tugisüsteemi projekti tulemused

Kahtlemata on lugemis- ja kirjutamisoskus oluline hea hariduse saamiseks ning seega väärt töökoha saavutamiseks tööturul, kuid ka selleks, et osaleda aktiivse kodanikuna demokraatlikus ühiskonnas, kultuurielus ning elukestvas õppes globaliseeritud maailmas. Siiski ei ole lugemis- ja kirjutamisoskus tähtis ainult isiku heaolu jaoks. „Kirjaoskus on inimese arengu üheks põhialuseks. See võimaldab inimestel elada terviklikku ja tähendusrikast elu ning anda oma panus ühiskonna rikastamiseks.“ (ELINET, 2016, p. 4). Vähene kirjaoskus takistab riigi majandusarengut. Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon mõõdab kirjaoskust erinevates riikides võrdleva meetodi abil ning kasutab seda indikaatorina riigi majandusarengu muutuste kohta.

Koolidel ja õpetajatel on otsustav roll õpilaste lugemis- ja kirjutamisoskuse arendamisel. Traditsiooniliselt peeti kirjaoskuse arendamist keeleõpetajate tööks. Hiljuti oleme aga jõudnud tõdemuseni, et kõikide õppeainete õpetajatel on tähtis roll selles ülesandes (ELi kirjaoskuse ekspertide rühm, 2012). Neil tuleb leida kõige tõhusamad viisid kirjaoskuse edendamise toetamiseks, samal ajal oma õppeainet õpetades ning valmistades õpilasi ette elukestvaks õppimiseks. Selleks peavad õpetajad ise omandama kõige efektiivsemad vahendid õpilaste lugemis- ja kirjutamisoskuse arendamiseks ning neidsamu vahendeid edukalt rakendama.

Kutsehariduses kasutatava integreeritud lugemis- ja kirjutamisoskuse tugisüsteemi projekti partnerid on kujundanud esialgse mudeli ja töövahendid integreeritud lugemis- ja kirjutamisoskuse arendamise õpetajatele kutsehariduses. Mudel keskendub stsenaariumipõhisele meetodile õppimise abistamiseks (situatsioonõpe), mille eesmärgiks on eluliste ülesannete lahendamine kirjaoskuse abil. Antud kontekstis saavad lugemisest ja kirjutamisest töövahendid, mis viivad elulise probleemi rahuldava lahenduseni.

Projektil on kuus väljundit (*vt 1. joonis järgmisel lk-l*). Neist 6. väljund käsitleb otseselt ja selgesõnaliselt õpetajate professionaalset arengut, esitades õpetajatele mõeldud ametialase täiendkoolituse õppekava, mille eesmärk on õpetajate toetamine mudeli teoreetiliste aluste ja praktiliste järelduste mõistmisel ning ettevalmistus projekti raames välja töötatud töövahendite tõhusaimaks kasutamiseks. Projekti ülejäänud väljundid on kõik tugimaterjalid õpetajate professionaalseks arenguks kõnealuses valdkonnas.

6. väljund on lähedalt seotud kõikide teiste väljunditega. 2. väljundis kirjeldatakse lugemis- ja kirjutamisoskuste integratsiooni teoreetilisi aluseid ning tutvustatakse stsenaariumipõhist meetodit kirjaoskuse arendamiseks esialgses raamistikus. 3. väljund koosneb töövahenditest ning projekti partnerite teadmistest kutseharidust omandavate õpilaste vajaduste analüüsi kohta – need õpilased on projekti peamisteks kasusaajateks. 4. väljund pakub juhiseid õpetajatele, kes soovivad kavandada ja rakendada stsenaariumipõhiseid meetodeid integreeritud lugemis- ja kirjutamisoskuste arendamiseks kutsehariduse ning -koolituse tingimustes. 5. väljund keskendub projekti raames välja töötatud klassiõppevahenditele ning 7. väljund kujutab endast põhjalikku juhendit, kus jagatakse projekti partnerite kogemusi ja järeldusi ning kõiki muid väljatöötatud vahendeid. Need on kõik seotud 6. väljundiga, kirjeldades koolitusprogrammi ning jagades kursuse õppematerjale.

1.2. Eesmärk

Käesolev väljaanne on mõeldud õpetajate koolitusasutustele ja õpetajate koolitajatele. Selle eesmärgiks on kirjeldada koolituskursust, mis on mõeldud kutsehariduses töötavatele õpetajatele, kes soovivad integreerida lugemist ja kirjutamist stsenaariumipõhisel meetodil, et arendada õpilaste kirjaoskust nende kutsehariduse ja -koolituse programmi raames. Kirjapandu põhineb projekti partnerite kogemustel 2017.-2018. a, mil toimusid töötoad, mille korraldajateks olid õpetajate koolitusorganisatsioonid, mis osalesid projektis nii Eestis, Saksamaal, Poolas kui Rumeenias. Käsitleme küll peamiselt käsitleme õpetajate koolitusorganisatsioone, mis pakuvad jätkuvaid professionaalse arengu teenuseid, aga see artikkel võib kasuks tulla ka muudele õpetajate koolitusasutustele.

Brošüüri struktuur on järgmine: pärast sissejuhatavat osa käsitletakse 1. peatükis kursuse õppekava (kursuse kavandatav sihtrühm, töötubade eesmärgid ja struktuur, kavandatavad õpitulemused, metoodika, kättesaadavad materjalid ja ressursid, töötoa plaan ja soovituslik hindamine). 2. peatükis kirjeldatakse küsimusi, mis puudutavad kursuse kavandatavat haldust (sh kuidas seda turundada, kuidas kursust dokumenteerida, kuidas õppurilt tagasisidet koguda ja sertifitseerimise küsimused). Kolmandas osas ehk lisas on mitmed näidispõhjad ja põhjalikumad kursuse struktuuri näited töötubade lühema ja pikema versiooni jaoks.

Õpetajate koolituskursuse pooldajad võivad valida, kas kohandada õppekava vastavalt nende endi kontekstile, olenevalt osalejate tasemest ja kogemusest lugemise ja kirjutamise strateegiate ning stsenaariumipõhise (situatsioonõpe) õppimise vallas, sõltuvalt ajavarust ja muudest halduslikest piirangutest (nt kas kursus toimub silmast silma, veebis või komplekses õppevormis; kas tegemist on ühekordse koolituskursusega või see toimub pikema ajavahemiku vältel, kus töötubade vahel antakse osalejatele ülesandeid jne). Kursuse kavandamise suunamise oluliseks aspektiks on eesmärgiks olev õpetajate pädevus ja kursuse oodatud õpitulemused. Lühiajaline personali koolitamine projekti raames kestis viis päeva, kuid erinevates riikides katsetati kursust erinevates ulatustes ja mitmekülgses vormides.

2. Õpetajatele mõeldud kutsehariduses kasutatava integreeritud lugemise ja kirjutamise tugisüsteemi töötubade raamõppekava ja metoodika

2.1. Millest selles peatükis räägitakse?

Käesolevas peatükis antakse vastused järgmistele küsimustele:

- Kes on koolitusprogrammi kavandatavateks õppuriteks?
- Mis on programmi eesmärgid?
- Mis on programmi struktuur?
- Mida peaksid õpilased meie silmis teadma, oskama jne koolitusprogrammi lõppedes (teisisõnu mis on kavandatavad õpitulemused)?
- Milliseid võtmeteemasid peaks programm käsitlema/õppuritele tutvustama (peatükid; teemad)?

- Milliseid meetodeid ja ressursse programmis kasutatakse õppimise toetamiseks (strateegiad, meetodid, tegevused, materjalid ja aja jaotamine)?
- Kuidas jälgida ja hinnata õppurite arengut töötoas (hindamine)?

2.2. Sihtrühm

Käesolev koolitusprogramm on mõeldud kutseharidus- ja koolitusasutustes töötavatele õpetajatele. Õppurite rühm võib koosneda nii ühes kui mitmes kutseharidus- või koolitusorganisatsioonis/koolis töötavatest õpetajatest. Esimesel juhul – kui kõik õpetajad ühest ja samast kutseharidus- või koolitusasutusest osalevad koolituses – peaks koolituse mõju olema suurem ja nähtavam.

Iga õpetajate ametialase täiendkoolituse programmi korraldaja peaks välja töötama omaenda osalejate komplekteerimise strateegia. Koolituse korraldaja võiks komplekteerimise/registreerimise läbi viia koostöös kutsehariduse ja -koolituse asutustega või kohalike/piirkondlike haridusasutustega, sest see võib aidata jälgida õppuri(te) arengut ka pärast koolitusprogrammi. Õppuritel tuleks osaleda kogu koolitusprogrammis (kõikides töötubades) või kindlates moodulites (2. moodul ja 3. moodul – kui õppur oskab juba kavandada ja läbi viia stsenaariumipõhiseid tunde; või 1. moodul ja 3. moodul – kui õppur oskab juba kavandada ja läbi viia tunde, milles kasutatakse lugemis- ja kirjutamisstrateegiaid). Teisel juhul peaksid õppurid osalema kogu koolituses, mis kuulub vastavatesse moodulitesse.

2.3. Töötubade eesmärgid ja struktuur

Töötubade eesmärkideks on:

- õpetajate koolitamine stsenaariumipõhiste tundide kavandamisel ja läbiviimisel, kus integreeritakse lugemis- ja kirjutamisstrateegiaid;
- õpetajate toetamine, et aidata neil arutleda oma integreeritud lugemise ja kirjutamise tugisüsteemi üle kutsealases hariduses;
- õpetajate koolitamine, et aidata neil edendada integreeritud kirjaoskuse arendamist kutsealases hariduses.

Põhinedes senisel kogemusel ja töötubades osalejatelt saadud tagasisidel (rahvusvaheline töötuba Saksamaal; töötoad erinevates partnerriikides), koostati töötubade kohta ettepanek, mis hõlmab kolme koolitusmoodulit:

- 1. moodul – stsenaariumipõhine meetod
Eesmärgid:
  - Situatsioonõppe ja stsenaariumide defineerimine (õpetamise-õppimise kontekstis)
  - Situatsioonõppe põhimõtete kirjeldamine
  - Stsenaariumite analüüs stsenaariumi kujundamise kriteeriumite valguses
  - Sobivate stsenaariumite kujundamine ainetele, mida iga osaleja õpetab
- 2. moodul – tekstide käsitlemise strateegiad
Eesmärgid:
  - Õppestrateegiate/tegevuste kirjeldamine, mis sobivad kasutamiseks enne lugemist, selle ajal ja/või pärast seda
  - Õppestrateegiate/tegevuste kirjeldamine, mis sobivad kasutamiseks enne kirjutamist, selle ajal ja/või pärast seda
  - Tundides kasutatavate lugemis- ja kirjutamisstrateegiate olulisuse analüüs

- Tunnikavade koostamine ja elluviimine, kus lugemis- ja kirjutamisstrateegiaid kasutatakse tunni eesmärkide saavutamiseks
  - Arutelu tunnis rakendatavate lugemis- ja kirjutamistegevuste üle
- 3. moodul - integreeritud kirjutamise ja lugemise tugisüsteem kutsehariduses
- Eesmärgid:
- Kutsehariduses kasutatava integreeritud kirjutamise ja lugemise tugisüsteemi raamistiku kirjeldamine
  - Lugemis- ja kirjutamisstrateegiaid integreerivate kutsehariduse ja -koolituse stsenaariumide analüüs
  - Lugemis- ja kirjutamisstrateegiaid integreerivate kutsehariduse ja -koolituse stsenaariumide väljamõtlemine
  - Arutelu õpilaste endi väljamõeldud lugemis- ja kirjutamisstrateegiaid integreerivate stsenaariumite rakendamise üle.

2.4. Kavandatavad õpitulemused

Kursuse lõppedes oskavad osalejad:

- Välja mõelda ja läbi viia stsenaariumipõhiseid tunde, kus integreeritakse lugemis- ja kirjutamisstrateegiaid;
- Arutleda stsenaariumipõhiste tundide läbiviimise üle, kus integreeritakse lugemis- ja kirjutamisstrateegiaid;
- Põhjendada lugemis- ja kirjutamisstrateegiate kasutamist kutsehariduse ja -koolituse tundides.

Mõõdetavaks efektiks on õpetajate õppimise tugistrateegiate ning õpilaste oskuste ja teadmiste arendamismeetodite rikastamine.

Näitlikke õpitulemusi vastavalt põhimõistetele ja -teemadele vaadeldakse [Lisas 2](#).

2. joonis. Ülevaade õpitulemustest vastavalt põhimõistetele ja -teemadele

Teemad ja põhimõisted moodulite kaupa →	1. moodul. Stsenaariumipõhine meetod	2. moodul. Tekstide käsitlemise strateegiad	3. moodul. Integreeritud kirjutamise ja lugemise tugisüsteem kutsehariduses
Õpitulemused ↓	Alateemad ↓	Alateemad ↓	Alateemad ↓
...	...	...	...
...	...	...	...
...	...	...	...

2.5. Metoodika

Rakendatava koolitusmetoodika võtmes peaksid töötoad kaasama näitlikke tunde, kus õpetajad kehastavad kahte erinevat rolli. Õpetajad võtavad kõigepealt osa õpilastele mõeldud tegevustest, mis annab neile võimaluse isiklikult kogeda stsenaariumidest tulenevate arutelude läbiviimise erinevaid vorme (stsenaariumipõhine õpetamine). Nad käituvad kui õpilased, kes saavad otseseid aktiivse lugemise, kirjutamise ja arutelustrateegiatega kogemusi, mis on põimitud stsenaariumidesse. Seejärel käituvad nad õpetajapraktikantidena, kes arutlevad omaenda hiljutise õpikogemuse üle ning analüüsivad läbitud tunde, põhinedes oma erialastel teadmistel ja pädevusel. Üksikasjalik arutelu leiab aset pärast iga näidistundi. Tunni lahtimõtestamise sessioonid leiavad samuti aset pärast näidistunde. Arutletakse õpetamise-õppimise strateegiatega teoreetilisi põhjendusi. Sellele järgneb juhendatud praktika, kus õpetajad koostavad üheskoos kava erinevate strateegiatega ja tehnikate kavandamise kohta oma igapäevases töös, saades kasu teineteise toest ja tagasisidest. Nad jagavad klassiruumist saadud kogemusi juba järgmisel töötoasessioonil, sh näiteid õpilaste töödest, arutledes, kuidas nende tunnid on arenenud ja mida nad on märganud õpilaste suhtumises uute õppimise toetamiseks rakendatavate meetodite kohta.

Töötubades kasutatavates strateegiates tuleks kindlasti osaleda ning need peaksid osalejaid aktiivselt kaasama, aidates mõistetest lõpuni saada, oskuseid praktiseerida ning õpetamisoskuseid arendada, integreerides kutsehariduses kasutatavat integreeritud lugemise ja kirjutamise tugisüsteemi oma igapäevasesse töösse.

Soovituslik on tasakaalustatud ja paindlik kombinatsioon individuaalsetest, paari-, väikese grupi ja suure grupi tegevustest. Teatud tegevused (näiteks klassiruumis läbiviimine; mõtisklemine) on mõeldud individuaalsena, kuid teised jälle paaritööks – mille eesmärgiks on peamiselt õpilaste toetamine nende mõtete selgitamisel, arutledes koos teise õppuriga enne oma mõtete jagamist suure grupiga. Grupitegevused toimuvad 3-5 isikust koosnevates gruppides. Kogu grupi tegevusi kasutatakse koolitajate ettekannetes, aruteludes näitetundide lahtimõtestamisel, mõistete või ülesannete lahtiseletamisel ja töötubade tulemuste jagamisel.

Stsenaariumi väljamõtlemise sessioon õpetajate rahvusvahelises töötoas, 13. oktoobril 2016. a, Speyer, Saksamaa

Koolituse vahendajatelt saadakse tugiraamistik, sh mudel/põhistsenaariumid, milles integreeritakse lugemis- ja kirjutamisstrateegiaid vastavalt vajadustele.

2.6. Materjalid ja ressursid

Kutsehariduses kasutatava integreeritud lugemise ja kirjutamise tugisüsteemi projekti väljundid O2, O4 ning O5 on kasulikud ressursid kursusematerjalide koostamisel. Kasutamiseks antakse videoesitlused, pabermaterjalid, töölehed, näidispõhjad, mudelid (põhistsenaariumid; tunnikavad). Osalejatel soovitatakse töölehed/pabermaterjal alles hoida tuleviku tarbeks ning enesehinnangu eesmärkidel.

Üritusel peaks olema mööbel, mis võimaldab erinevaid paigutusi: grupitöö jaoks peaks olema laud, mille ümber iga grupp saaks istuda ning arutleda/kirjutada. Paaritöö jaoks peaks paaridel olema võimalus vastastikku istuda ning veidi eemal teisest paarist/väiksest grupist, nii et samal ajal toimuvad arutelud ei oleks häirivad.

Video- ja PowerPoint'i ettekannete jaoks peab olema vastav tehnika (projektor; ekraan).

Koolitustunde peab toimima piisavalt, nii et iga õppur saavutaks koolituse eesmärgid ja sihiks olevad õpitulemused. Võttes arvesse nii töö eripära erinevates riikides ja haridusorganisatsioonides kui ka mitmesuguseid tegureid nagu kontekst, õppurite baastadmised kõnealuses valdkonnas, õpetajate täiendkoolituse sertifitseerimise ja akrediteerimisega seotud õigusnormid jne, võib iga õpetajate täiendkoolituse korraldaja määrata koolitusprogrammi tundide arvu.

Koolitusprogrammi on võimalik kavandada ja läbi viia kompleksse kursusena – muidugi tuleb sel juhul koolituse korraldajatel hoolikalt kavandada veebipõhiseid ja silmast silma koolitustegevusi, valida kasutatav e-õppe platvorm, veenduda, et õppurid oskavad e-õppe platvormi kasutada jne.

*Stsenaariumi väljamõtlemise sessioonid
õpetajate rahvusvahelises töötoas,
13. oktoobril 2016. a, Speyer, Saksamaa*

2.7. Töötubade kava

Lisades on 2 näidist kursuse/töötubade kavade kohta - vt [Lisa 1](#) ja [Lisa 2](#).

2.8. Hindamine

Hindamise aluseks on õppurite otsene vaatlemine, individuaalsed arutelud, grupi ja/või individuaalsete töötoapõhiste tulemuste hindamine ning enesevaatlusel põhinev juhendatud enesehinnang. Õpilaste arengut hinnatakse summaarselt nende õpimappide alusel ja juhiseid kasutades (vt õpimapi sisu näidet [Lisas 2.3](#)). Juhised peavad olema (vt näidisjuhiseid [Lisas 2.4](#)) antud kolme erineva taseme (algaja, keskmine ja edasijõudnud) ning iga õpitulemuse kohta. Juhiste eesmärgiks on ka kaasa aidata õppurite

enesele suunatud õppimisele. Seetõttu tuleks neist rääkida sessioonide alguses ning neid üle vaadata nii tihti kui vajalik.

Koolituse mõju hindamiseks tuleks kasutada IO3 hindamisvahendeid: küsimustik õpilastele enne koolituse algust ning neli kuud pärast koolituse lõppu nagu ka õpetajate üldine uurimus enne kursuse algust, grüpiintervjuud õpetajatega koolituse lõppedes ning grüpiintervjuud õpetajatega neli kuud pärast kursuse lõppu.

Lisaks õppurite arengu hindamisele küsivad programmi korraldajad tagasisidet kursuse kohta, eriti koolituse kasulikkuse/atraktiivsuse mõistes (vt [alapeatükki 3.3](#)).

3. Korraldus ja dokumentatsioon

3.1. Turundus

Töötõa reklaamimise viisid sõltuvad organisatsioonidest ja selle töötajatest. Töötõade kohta kättesaadav teave peaks olema piisavalt atraktiivne, et see motiveeriks õpetajaid koolituses osalema ning õpitut rakendama igapäevases töös. Koolituse korraldajad võivad tugineda klassikalistel laialdaselt kasutatavatel reklaamimeetoditel nagu kooli veebisait, sotsiaalmeedia, pedagoogidele mõeldud platvormid, plakatid või lendlehed.

1. pilt. Töötõa kampaania näide sotsiaalmeedias, CKU Sopot

Vt [Lisa 7](#). Töötubade reklaammaterjal (näide)

Partnerite kogemused näitavad, et need vahendid pole alati piisavad tekitamiseks õpetajates huvi uute koolitusprogrammide kohta. Antud juhul võib tulemuslikumaks osutuda üksikisikule fokuseeritud ettepanek. Sellel eesmärgil võib koolituse korraldaja organiseerida ametliku või mitteametliku koosoleku õpetajatega, kutsudes ka kutsenõustaja ning soovituslikult mõned õpetajad, kes juba tunnevad koolitusprogrammi või kasutavad selle praktikaid. Koosolekut võib näiteks alustada kutsehariduses kasutatava integreeritud lugemise ja kirjutamise tugisüsteemi projektitulemite valiku kirjeldamisega, et õpetajad programmist huvituksid. Kui edastada professionaalselt atraktiivne sõnum ja viidata õpetajate praktilistele vajadustele, on ehk lihtsam julgustada õpetajaid töötoas osalema.

3.2. Dokumentatsioon

Iga organisatsioon, mis pakub õpetajatele professionaalse arengu koolitust, kogub/koostab kursuse dokumentatsiooni, järgides vastavas riigis kehtivaid õiguslikke määruseid või organisatsioonilisi tavasid.

Kursuse dokumentatsioon võib sisaldada näiteks järgmisi dokumente:

- Töötoa programm/päevakord ([Lisad 1 ja 2](#))
- Osalejate osavõtunimekiri ([Lisa 3](#))
- Väljaantud sertifikaatide register ([Lisa 4](#)) (vt osavõtuserifikaadi näidist [Lisas 5](#))

Käesolevas trükises sisalduvad dokumendid võivad olla aluseks, mida kohandada vastavalt organisatsioonile ja osalejatele igas riigis.

3.3. Tagasiside osalejatelt

Töötubades osalejate (õpetajate) tagasiside on oluliseks aspektiks. Osalejatel on võimalus (nii arutelu kui uurimuse käigus) jagada arvamusi töötubade kohta (nt mis on osutunud eriti kasulikuks, soovitusel muudatusteks jne). Töötubade läbiviimise eest vastutavad õpetajad arutavad seejärel kogutud teavet. Soovitusi võetakse arvesse tulevaste õpetajate koolituskursuste läbiviimisel.

Töötubades osalejatele mõeldud kavandatav hindamisküsimustiku mudel on esitatud allpool. Tegemist on valikulise hindamisvormiga, mille võib asendada mõne muu vormiga – nt suuline tagasiside osalejatelt töötoa lõpus.

Vt [Lisa 6](#). Hindamisküsimustik.

3.4. Sertifitseerimine

Sertifitseerimise eesmärkidel peab iga õpetajakoolituse korraldaja kinni oma haridussüsteemis või -asutuses kehtivatest normidest. Reeglina peaks igal kursusel aktiivselt osaleval õpetajal olema õigus saada osalussertifikaat. Sertifikaat võib sisaldada läbitud teemasid ja tundide arvu.

Kursuse edukat läbimist tõendava sertifikaadi saamiseks peaksid osalejad aga näitama, et nad on saavutanud kursuse õpitulemused. Sellisel juhul peaksid sertifikaadil olema kirjas õpetaja poolt

omandatud uued erialased pädevused – eriti siis, kui õpetajate täiendõppesüsteemis antakse konkreetsetele koolitusprogrammidele ainepunkte.

Töötoa korraldaja vastutab tundide arvu määramise ning osalust/edukat läbimist tõendava dokumendi eest pärast programmi lõppu.

[Vt Lisa 5. Sertifikaat \(soovitav muster\).](#)

Lisad

Seminari struktuur – näide

Õpetajate seminar:

Lõimitud lugemise ja kirjutamise toetamine kutsehariduses – Stsenariumil põhinev õpe

Aeg: _____

Koht: _____

Kestvus: 12 tundi

Struktuur

Moodul	Mooduli pealkiri	Sisu	Õpitegevused	Töötubades kasutatavate lugemis- ja kirjutamisstrateegiatega näited
1.	Stsenariumil põhineva lähenemisviisi teoreetiline taust	Lühike tutvustus projekti, selle eesmärkide ja tulemuste kohta <ul style="list-style-type: none"> Teoreetiline taust - stsenaariumipõhine lähenemine	Ajurünnak <ul style="list-style-type: none"> Grupi arutelu Individuaalne lugemine	<ul style="list-style-type: none"> Graafilised korraldused (cluster, mind-map, flow-chart, M-chart,

		<ul style="list-style-type: none"> • Stsenaariumide analüüs (stsenaariumi ehituskriteeriumid, stsenaariumi rakendamine) • Stsenaariumide loomine konkreetsete teemade õpetamiseks 	<ul style="list-style-type: none"> • Infomaterjalide lugemine ja analüüsimine - paaritööd • Stsenaariumide mudelite esitamine ja analüüsimine • Osalejate ja treeneri tagasiside 	T-chart, Venn-diagram, fishbone)
2.	Tekstiga töötamise strateegiad	<ul style="list-style-type: none"> • Helpful strategies before, during and after reading • Helpful strategies before, during and after writing • Interdependence of reading and writing aids • Lesson plans including methods that support reading and writing 	<p>Kasulikud strateegiad enne lugemist, selle ajal ja pärast seda</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kasulikud strateegiad enne kirjutamist, selle ajal ja pärast seda • lugemis- ja kirjutusvahendite vastastikune sõltuvus • õppetunni plaanid, sealhulgas lugemis- ja kirjutamist toetavad meetodid; 	<ul style="list-style-type: none"> • Eelnevad korraldused • LINK • DRTA • INSERT • Graafilised korraldused (cluster, mind-map, flow-chart, M-chart, T-chart, Venn-chart, fish bone) • Frayer Model
3.	Lõimitud lugemise ja kirjutamise toetamine kutsehariduses	<ul style="list-style-type: none"> • Analysis of scenarios that integrate reading and writing strategies • Preparation of at least two scenarios for VET students • Discussing the use of scenarios during classes with students (argue for using reading and writing strategies in VET lessons) • Summary of the workshops 	<p>Stsenaariumide analüüs, mis integreerivad lugemis- ja kirjutamisstrateegiaid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kutseõppe üliõpilastele vähemalt kahe stsenaariumi ettevalmistamine • Stsenaariumide kasutamise arutlemine õpilastega suhtlemisega (suhtlemine lugemis- ja kirjutamisstrateegiate kasutamisega kutseõppe tundides) • Kokkuvõtte seminaridest 	<ul style="list-style-type: none"> • Graafilised korraldused

Osalejate nimekiri

Õpetajate seminar:

Lõimitud lugemise ja kirjutamise toetamine kutsehariduses – Stsenaariumil põhinev õpe

Aeg: _____

Koht: _____

Kestvus:

Osalejate nimekiri

Nr	Ees- ja perenimi	e-mail	Asutus	Allikiri		
				kuupäev	kuupäev	kuupäev
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

Tunnistuste/tõendite register

Õpetajate seminar:

Lõimitud lugemise ja kirjutamise toetamine kutsehariduses – Stsenaariumil põhinev õpe

Aeg:

Koht:

Väljastatud tunnistuste/tõendite register

Nr	Tõendi nr	Nimi	Väljastamise kuupäev	Märkused
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

Tunnistuse/tõendi vorm - näidis

Tunnistus/Tõend nr

.....

(nimi)

Isikukood/sünniaeg: .....

**Osaletajate õppeseminaril
Integreeritud lugemis- ja kirjutamisabi kutsehariduses
- stsenaariumipõhine õpe**

Toimumise aeg:

Koht:

Kestvus:

Seminar on korraldatud Erasmus+ projekti - Integrated Reading and Writing Support in Vocational Education (ReWrVET project), mis on rahastatud Euroopa Komisjoni poolt (Project No. VG-SPS- RP-15-36-013584).

Seminari sisu:

1. Stsenaariumil põhinev õpe
2. Tekstidega töötamise strateegiad
3. Lõimitud lugemise ja kirjutamise toetamine kutsehariduses

.....
Allkiri

.....
Korraldaja esindaja

Tagasiside küsimustik

Küsimustik kujunes osaks ReWrVET projektist - integreeritud lugemis- ja kirjutamisabi kutsehariduse projektis, mida rahastas Euroopa Komisjoni toetus Erasmus + programmi raames. Allpool esitatud küsimused nõuavad teie arvamust seminaride / kursuste kohta stsenaariumipõhise õpetamise jaoks vajalike oskuste arendamiseks integreeritud lugemis- ja kirjutamistegevusega kutsehariduses. Teie vastused aitavad meil parandada tulevaste õppurühmade töökoja tööd. Palun hinnake töökoja erinevaid aspekte skaalal 1-5, kus 1 tähendab "Tungivalt mitte nõustuda" või madalaimat ja kõige negatiivset muljet ja 5 tähendab "väga nõus" või kõrgeimat ja kõige positiivsemat muljet.

1 Seminari eeldatavad õpitulemused olid mulle selged.

1   2   3   4   5

Palun kommenteeeri lühidalt:

---

2 Seminari tegevused hõlmasid piisavat praktikat ja tagasisidet.

1   2   3   4   5

Palun kommenteeeri lühidalt:

---

3. Selle seminari raskusaste oli asjakohane.

1   2   3   4   5

Palun kommenteeeri lühidalt:

---

4. Olen kindel, et võin sellel seminaril edastatut üle kanda oma õpetamispraktikasse.

1   2   3   4   5

Palun kommenteeeri lühidalt:

---

5. Ma soovitan seminari teistele kutsehariduse õpetajatele.

1   2   3   4   5

Palun kommenteeeri lühidalt:

---

6. Seminari kõige kasulikumad aspektid: _____

---

7. Mida võiks seminaridel edaspidi muuta: _____

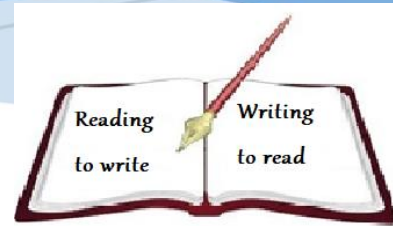

Täname tagasiside eest!

Poster seminari reklaamimiseks

1

- Kas Teie õpilastel on õpiraskusi?

2

- Võibolla neil pole piisavalt lugemis- ja kirjutamisoskusi.

3

- Osale seminaril: *Lõimitus lugemis- ja kirjutamisoskuse toetamine kutsehariduses - stsenaariumil põhinev õpe.*

Oled huvitatud?

Helista telefonil: _ _ _ _ _

Täiendav info kodulehelt: